

67.687.11
Ю-70

ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

ПІДРУЧНИК

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

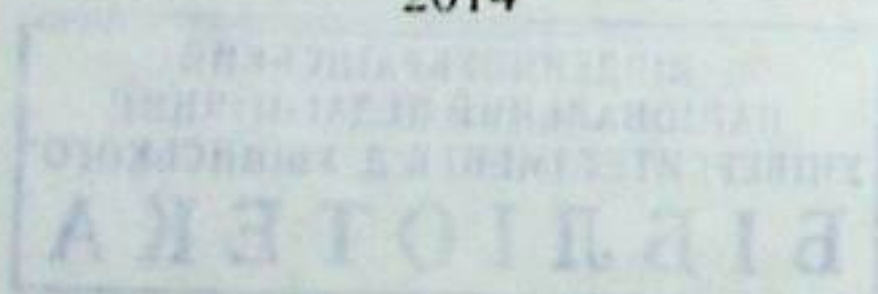
ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

1 0 1 2 4 6

Підручник

За загальною редакцією доктора юридичних наук,
професора, академіка Національної академії правових наук України
О. В. Петришина

Харків
«Право»
2014

УДК 340.12(477)(075)

ББК 67. + 84. 7 & 73

Ю70

*Рекомендовано до видання вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол засідання № 5 від 24.01.2014 р.)*

Рецензенти:

П. М. Рабінович – професор кафедри теорії та філософії права Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, академік НАПрН України;

А. М. Колодій – начальник кафедри конституційного та міжнародного права Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України;

О. Р. Дашковська – заступник директора Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

542191

Юридична деонтологія : підручник / С. П. Погребняк, О. О. Уварова, Г. О. Христова та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2014. – 248 с.

ISBN 978-966-458-628-0

Підручник підготовлений викладачами кафедри теорії держави і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого відповідно до навчальної програми з юридичної деонтології для юридичних вищих навчальних закладів України. У ньому викладається широке коло питань, які стосуються етапів становлення та розвитку юридичної професії, різних видів професійної діяльності юристів, чинників, що на неї впливають (юридичної науки, освіти тощо), правничої етики та інших аспектів професійної культури юристів. Уперше розглядаються роль юристів у різних правових системах, джерела правової інформації, особливості письмової та усної юридичної мови, докладно розкриваються міжнародні та національні стандарти юридичної професії в їх актуальному стані.

Розрахований на студентів, аспірантів та викладачів навчальних закладів юридичного профілю, а також тих, хто цікавиться проблемами юридичної професії, її ролі у забезпеченні прав людини та утвердженні верховенства права.

УДК 340.12(477)(075)

ББК 87.66я7

ISBN 978-966-458-628-0

© Погребняк С. П., Уварова О. О.,
Христова Г. О. та ін., 2014

© Видавництво «Право», 2014

“ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО”
БІБЛІОТЕКА

Зміст

Передмова	8
------------------------	----------

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

§ 1. Поняття та риси юридичної деонтології.....	13
§ 2. Передумови виникнення юридичної деонтології	15
§ 3. Основні етапи розвитку юридичної деонтології.....	16
§ 4. Предмет юридичної деонтології.....	20
§ 5. Завдання та функції юридичної деонтології.....	22
Контрольні запитання.....	24

Розділ 2. ЮРИДИЧНА НАУКА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ

§ 1. Загальна характеристика юридичної науки	25
§ 2. Історія розвитку юридичної науки	27
§ 3. Юридична наука як система правових дисциплін	32
§ 4. Значення юридичної науки для професійної підготовки юристів.....	36
Контрольні запитання.....	38

Розділ 3. ЮРИДИЧНА ОСВІТА

§ 1. Поняття юридичної освіти	39
§ 2. Юридична освіта: види, форми, рівні	41
§ 3. Державні стандарти вищої юридичної освіти.....	44
§ 4. Розвиток юридичної освіти в Україні на сучасному етапі	50
Контрольні запитання.....	51

Розділ 4. ЮРИДИЧНА ПРОФЕСІЯ

§ 1. Професія: загальна характеристика	52
§ 2. Виникнення та розвиток юридичної професії	57
§ 3. Юридична професія: поняття та основні риси.....	59

§ 4. Юрист як представник юридичної професії	61
Контрольні запитання	64

Розділ 5. ЮРИСТ У ПРАВОВИХ СІМ'ЯХ СУЧАСНОСТІ

§ 1. Юрист у романо-германській правовій сім'ї.....	65
§ 2. Юридична діяльність в англо-американській правовій сім'ї.....	67
§ 3. Юриспруденція у традиційних та релігійних правових системах	69
§ 4. Роль юристів у правовій системі України.....	73
Контрольні запитання	74

Розділ 6. ВИДИ ЮРИДИЧНОЇ ПРОФЕСІЇ

§ 1. Суддя	75
§ 2. Прокурор.....	80
§ 3. Слідчий	84
§ 4. Адвокат	87
§ 5. Нотаріус	90
§ 6. Юрисконсульт.....	94
Контрольні запитання	96

Розділ 7. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

§ 1. Поняття та види міжнародних стандартів професійної діяльності юристів	97
§ 2. Міжнародні стандарти діяльності суддів.....	101
§ 3. Міжнародні стандарти етики та поведінки прокурорів	105
§ 4. Міжнародні стандарти адвокатської діяльності.....	109
§ 5. Міжнародні стандарти поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку	113
Контрольні запитання	117

Розділ 8. ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТІВ

§ 1. Загальна характеристика прав людини	118
§ 2. Права людини як ціннісна основа професійної діяльності юристів	123

§ 3. Взаємодія юристів з інститутами громадянського суспільства.....	126
§ 4. Надання юристами безоплатної правової допомоги	130
Контрольні запитання.....	133

Розділ 9. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА

§ 1. Загальні положення професійної атестації та дисциплінарної відповідальності юристів	134
§ 2. Визначення рівня фахової підготовленості суддів та їх дисциплінарна відповідальність	138
§ 3. Професійна атестація та дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури.....	143
§ 4. Професійна атестація та дисциплінарна відповідальність працівників органів внутрішніх справ.....	146
§ 5. Аtestування осіб, які виявили бажання стати адвокатом, дисциплінарна відповідальність адвокатів.....	148
§ 6. Визначення рівня професійної підготовленості нотаріусів та їх дисциплінарна відповідальність	152
§ 7. Оплата праці юристів, їх правовий та соціальний захист.....	155
Контрольні запитання.....	159

Розділ 10. ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА

§ 1. Поняття та риси юридичної практики	160
§ 2. Структура юридичної практики	161
§ 3. Функції юридичної практики.....	163
§ 4. Види юридичної практики	165
Контрольні запитання.....	168

Розділ 11. ПРАВОВА ІНФОРМАЦІЯ ТА ЇЇ ДЖЕРЕЛА

§ 1. Поняття правової інформації та класифікація її джерел.....	169
§ 2. Джерела інформації про законодавство та юридичну практику	170
§ 3. Наукова правова інформація та її джерела	173
Контрольні запитання.....	175

Розділ 12. ЮРИДИЧНА МОВА

§ 1. Юридична мова: загальна характеристика та види	176
§ 2. Офіційно-діловий стиль як функціонально-стильовий різновид юридичної мови.....	179
§ 3. Науковий і публіцистичний стилі як функціонально-стильові різновиди юридичної мови.....	181
§ 4. Усне мовлення юристів.....	183
Контрольні запитання.....	183

Розділ 13. ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЮРИСТА

§ 1. Правова культура юриста: загальна характеристика	184
§ 2. Функції правової культури юриста	187
§ 3. Особливості формування професійної правосвідомості.....	189
§ 4. Деформації правосвідомості юристів	191
Контрольні запитання.....	193

Розділ 14. ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

§ 1. Моральна культура юриста: поняття та структура	194
§ 2. Етичні принципи та їх відображення в актах, що регламентують професійну діяльність юристів.....	197
§ 3. Моральна деформація представників юридичної професії, її причини та засоби подолання	202
Контрольні запитання.....	204

Розділ 15. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА

§ 1. Поняття політичної культури юриста та її структура.....	205
§ 2. Законодавче регулювання участі юристів у політичному житті	209
Контрольні запитання.....	212

Розділ 16. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА

§ 1. Роль психологічних та конфліктологічних знань в юридичній практиці	213
---	-----

§ 2. Психологічні прийоми професійного спілкування	214
§ 3. Конфлікти в юридичній діяльності та способи їх вирішення.....	221
Контрольні запитання.....	225

Рекомендована література.....	226
--------------------------------------	------------

Предметний покажчик.....	240
---------------------------------	------------

Колектив авторів.....	245
------------------------------	------------